

Előfizetés:

Egész évre. . . 5 frt — kr
Fél évre . . . 2 frt 50 kr
Negyed évre. 1 frt 25 kr

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a nyomdatu-
lajdonosnak küldendők.

BAJAI HIRADÓ

politikai és társadalmi közlöny.

Hirdetési díj:

Egy egy hasábos petit sor
ért 10 kr többszöri hirdetés-
nél olcsóbb.

Nyilttér sora 25 kr.

Bélyegdíj minden hirdetés-
nél 30 kr.

Kéziratok nem adának vissza.

Névtelen közlemények nem
fogadtnak el.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
DRESCHER REZSŐ
köz- és váltó-ügyvéd.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési díjak és hirdetések
N Á N A Y L A J O S
nyomdájában fogadtnak el

Tóth Kálmán egyesület.

T lapok hasábjain már néhány pártolásra méltó esz-
me pendült meg: a nyilvános könyvtár, a tem-
plomi énekkar, a képtár-egylet stb. eszméje; mindmeg-
annyi igazán fenkölt célok; melyek érdemesek arra,
hogy kivitelükre egy város legjobbjai fogjanak kezre.

Különös, hogy a buzdító felhívásoknak nem volt
foganatjuk. Különösnek tartom; de okát keresem és
találom abban, hogy nem akadt kezdeményező testület,
vagy szövetség; de okát találom abban is, hogy az
indítványok oly gyors egymásutánban következtek egy-
másután, hogy az egyik meg sem érlelődött, gyö-
keret sem vert, már egy másik, ép oly fontos s nem kevés-
bé szükséges intézmény létesítése iránt tétetett indítvány.

Valamennyi cikk, mely ez irányokban megjelent
még egy más, mélyen érzett hiánynak vezetett nyom-
mára. Ez az, hogy nincs oly kulturális központunk,
mely az ilyen nagyon is megfontolandó erkölcsi kér-
déseket pártfogásába venné s az óhajtott kivitel felé
vezethetné.

Én magam figyelemmel olvastam az indítványo-
kat. Igyekeztem azok kivihetősége fölött gondolkozni s
nem tagadom, hogy láttam azt a sok nehézséget, mely
viszonyaink között az ilyen kérdések megtestesítése elé
gördülnek. De minél több akadályt láttam, annál in-
kább megérlelődött bennem az a tudat, hogy vala-
mennyi intézmény egyenként és összevéve oly szüksé-
ges valami, hogy azok kivitele nélkül alig tarthatunk
számot arra, hogy bennünket az „intelligens”
városok közé soroljanak; amint ezzel magunknak hize-
legni, s amint e címmel magunknak bókoltatni szeretünk.

Én, mint e város polgára nyíltan kimondom, hogy
keveset tettünk még arra nézve, hogy e címet, jelzőt
amugy igazán kiérdemeljük.

Vagy ugyan mit tettünk mi eddig a kulturáért?

Színházunk oly szegényes, hogy szinte félünk és
resteljük, ha idegen lép be; és azt sem pártoljuk. Ren-
dezünk hangversenyeket, melyek a műkedvelőskö-
dés szerény niveaujánál magasabbra alig emelkedik;
és ha van mégis, mely magasabb színvonalon áll, eh-
hez is aztán az irigykedés és olcsó szólás-szappulás
mértékét alkalmazzuk. Tartunk hirlapokat, minden esz-
tendőben veszünk egy Pikáns naptárt, vagy legfeljebb
valami újabb irodalmi terméket, hogy „à jour” legyünk
a sajtóval, s ezzel készen volnánk az irodalommal, mű-
vészettel, színházzal, szóval az egész kulturával.

Valóban kisváros vagyunk!

Bennünk a felekezetiiség, a politikai ellentétek har-

colnak; a nagyravágyás és a szűkkeblűség nálunk bi-
zalmas vendégek s így hiábavaló minden józan törek-
vés, minden helyes indítvány. Ha valaki ujat mond,
indítványt tesz, sürget, tette buzdít, azt leszóljuk,
agyonkritizáljuk, mert magunkat mindig előbbre tart-
juk, mint azt, a ki valamit mondott, dacára annak,
hogy mi hallgatunk. Indítványában nem az eszmét,
nem a nemes célnyat keressük, hanem mellékes kér-
désekre vagyunk tekintettel, és mindig személyi kité-
résekre tévelygünk.

És ez való! Én magam is tagja vagyok annak a
társaságnak, mely így gondolkozik. Benne élek, látom
mozgását, életerét működni, és sajnos, azok amiket
főntebb elmondottam, e közvetlen tapasztalatok eredménye.

De épp úgy amint gyöngéit ismerem, ismerem jó
oldalait is, a mi társaságunknak. Tudom, hogy képes
lesz tette, hogy tud lelkesülni, ha eltaláljuk érzéke-
nyebb oldalát. Nos hát én mind e tapasztalatok alap-
ján kísérlem meg azoknak az indítványoknak a kivite-
lét, melyek e lap hasábjain láttak napvilágot.

Csoportosítsuk azokat Tóth Kálmán neve köré!

Tóth Kálmán irodalmunk jelese volt. Költészeté-
nek ereje és bája él a nemzetben, de él különösen ben-
nünk, szülővárosának fiaiban, leányaiban. Ő a mi vé-
rünk; büszkén nevezzük magunkénak, városunkénak!
Nemsokára ércszobra fogja díszíteni közterünket, de
teremthetünk az ő emlékének egy méltóbb, egy mara-
dandóbb emléket, mely erkölcsi hatásában az érenél
is igazabban fogja hirdetni, jelesünk nevét.

Alakítsunk „Tóth Kálmán egyesületet!”

Az irodalom, a művészet pártolása, a kulturális
kérdések egyesítve az ő neve alatt, igazi robustus tár-
sadalmi tényezővé válhatik. Innen indulhatnának ki a
művészeti mozgalmak. A színpártolás, a festőművészet
pártolása; a zeneművészet fejlesztése mellett, az iroda-
lom és tudomány számára egy-egy szakosztályt lehetne
teremtteni ez egyesület kebelében, mely utóbbi szak-
osztályt kivihetné a nyilvános könyvtár eszméjéig is.

Székesfehérvárnak meg van a Vörösmarty-köre,
Aradnak Kőlcsey-egyesülete, Szegednek Dugonics és
Debrecennek Csokonay emlékére alakított egyesülete.
Ezenkívül Sopron, Nagy-Kanizsa, Kassa, Kolozsvár,
Nagyvárad városoknak meg van az irodalom és művé-
szet pártoló egyesületük.

Miért nincs nekünk!?

Hát a mi Tóth Kálmánunk nevének nincs annyi
bűvereje, hogy a legszentebb célok elérésére egyesíte-
ni tudná városunk jobbait. Vagy bennünk nincs meg
a tisztelet megdicsőült jelesünk iránt, hogy nevének
ily hathatós emléket emeljünk?!

Szomorú volna, ha így volna!

De nincs így! Akarom hinni és hiszem is, hogy Tóth Kálmán neve mellett felbuzdulunk a tettere. Tudom, hogy lesznek, a kik kezükbe ragadják a lobogót s megtestesítik az egyesület eszméjét. Csak néhány lelkes férfi kell, akik kezdeményezni tudnak s ha ezek bevégzett tényekkel állanak elő, a pártolás bizonyára nem fog elmaradni.

Nem lesz senki, aki az én eszmémekben tendenciát találhatna, mert az egyesület nem párt és nem felekezeti kérdés. Ez mindnyájunk kötelessége és az az élvezet valamennyiünk joga lesz, melyet ez egyesület nekünk szerezni fog.

Alakítsunk „Tóth Kálmán egyesület“-et. □

Adatok főgymnasiumunk történetéhez.*

(Folytatás.)

Az 185 $\frac{1}{4}$ évi értesítő dr. Horváth Ferenc szerkesztésében érdekes képet nyújtja a bajai feltanoda^a beléletének.

Első fejezetében igen jeles tollal írt értekezés van az igazgatónak a gymnasiumok szükségé- és hasznosságáról.

A második fejezet a tanári kar szervezetéről szólván, előadja, hogy a bajai tanoda főgymnasiumi rangra emelgetvén, a város tanácsa és közgyűlése pártolói jogánál fogva 1852. év július havában hat új tanárral egészített ki a tanári kar. E szerint, mert Lichtensteiger Ferenc a kalocsai főmegye szentszéki iktatójává és érseki szertartóvá nevezetvén ki, helyébe Holub Mátyás volt magán nevelő választatott meg; így az 185 $\frac{1}{4}$ -ik tanévben volt tanárokkal együtt főgymnasiumunknak, mint ilyen tanítézetnek első tanári kara következőkből állott: igazgató dr. Horváth Ferenc, kalocsai megye áldozár (görögnyelv t.) Bándl János (természetráj német ny. t.) Csamári József k. m. áld. (földrajz, történelem, görög és latin ny. t.) Czirfusz Ferenc most kir. tanácsos és Bács és Bodrogh megyék tanfelügyelője, (latin ny., föld-

* A n. é. közönség elé lehetőleg teljes képet akarván főgymnasiumunk történetének nyújtani, azon tiszteletteljes kérelmet volnék bátor megkockáztatni, hogy, az kinek az 1860/1. és 1865/6. évi értesítők egyike birtokában van; ez értesítvényt nekem pár órára idekölesönozni kegyeskednék.
Szerk.

T Á R C A.

Az én dalom.

Szörba tették azt a kis lányt,
Akit úgy szerettem . . .
Oh! azóta ez a világ
Beborult felettem!

Olyan vagyok mint a gerle,
Ha elejték párlját,
Mikor bugva panaszolja
Boldogtalanságát.

S addig-addig panaszolja,
Hogy elhagyott árva,
Mig epedő piét szíve
Meghasad bujába.

Én is addig sirok-sirok
Érted elhunyt szentem,
Mig nem végső könnyeimmel
Elsirok a lelkem! . . .

Szabadka Gyula.

rajz t.) Farkas József mérnök, (számtan, mennyiségtan, természet-tan t.) Gausser János, pécsm. áld. (számtan, mértan, német és görög ny. t.) Dr. Hoffman Alajos orvos, (természettan, német és francia ny. t.) Kurka Károly k. m. áld. (hittan, magyar ny. t.) Lichtensteiger Ferenc k. m. áld. helyett Holub Mátyás, (történelem, latin és magyar ny. t.) Paulik István, (történelem, latin ny. t.) Petter István k. m. áld. (hittan, latin és német ny. t.) Dr. Zitzmann János orvos, (történelem, természetrajz, magyar ny. t.)

A harmadik fejezet a tantárgy és órarend felosztásával foglalkozik és mentegetődzve bevallja, hogy a gymnasium csak szervezkedés és a kezdet nehézségeivel küzködés stadiumába élt és kivált az előző viharos idők járása folytán az »Entwurf«-ban kiszabott mértéknek az ifjuság nem felelhetett meg.

A negyedik fejezet az oktatási nyelvről szólván hosszasan, egész lelkesedéssel constatalja azt, hogy a város tanácsának sikerült az »Entwurf« 17-ik §-ának azon intézkedésén, mely szerint a tárgyak nagyobb részt német nyelven adassanak elő, rést ütne azon, a cs. kir. tartományi kormány által hosszas tárgyalások után elfogadott határozattal, hogy a természetrajz és természettan kivételével, minden többi tantárgy magyarul adassék elő; »mert mind a városban, mind vidéken annyira túlhyomó a magyar elem, hogy tartós és dicső jövőndöt nem lehetne igérni e tanodának, ha tantárgyainak nagyobb része német nyelven adatnék elő.«

A tanuló ifjuság személyi illetőleg képesítési viszonyaira nézve, ismét csak annyi említetik az ötödik fejezetben, hogy az ez évi 7 osztályban összesen 168 tanuló végezte iskoláját, ezek közül vallásra nézve 159 r. kath., 14 »izrael«, 6 g. n. e., 5 hely. v., 1 ág. v., anyanyelvre nézve 130 magyar, 35 német, 14 bunyevác, 6 szerb.

A taneszközök sajnos ez évben is csak igen csekély mértékben szaporodtak. Mindössze Prágában Batka Vencel »művész-nél« néhány instrumentumot csmátatott a nemes város.

Az utolsó fejezet az alapítványokról tesz említést; ezek között Módrics Jánosé, melyből évenként 2 tanuló 10—10 p. f., Miszura Istváné, melyből ugyanannyi tanuló 20—20 p. f., Vuits Joachimé, melyből két tan. 10—10 p. f., Markovits Antalé, melyből 3 tanuló 8—8 p. f. és két tanuló »egy-egy ifiu« 12—12 p. f., végre Markovits Antalé, melyből 3 »ifiu« 20—20 p. f. kapott.

Az 185 $\frac{1}{4}$ év értesítője dr. Horváth Ferenc igazgató reputatiojához méltón van szerkeszteni. A bevezető sorokban ép oly emelkedett, mint meggyőző hangon a »feltanodai bizonyítványnak életbeni jelentőségéről« értekezvén, kiemeli, hogy az iskola az ember összes szellemi erőit, tehát az erkölcsi erőt is tartozik fejleszteni, mert a tanoda nem csak a tudományok menhelye, de nevelő intézet is, hol az értelemnek erény adatik pályatársul, hogy ezek az ember egész sorsát és jellemét modelláló ifjuság nyájás

Galamb és vércse.

Eredeti regény.

A „Bajai Hiradó“ számára írta és Baja város hölgyeinek ajánlja:

Gelléri Miksa.

I. RÉSZ.

1. Találkozás a ravatalnál.

Fagyos, hideg februári estén bérkocsi állott meg Budapest egyik másodrangu szállóháza előtt. Fialat ember szállt ki belőle, gyorsan futott fel a lépcsőn, a számára kijelölt szobába, s ott utiruhája helyett esinos, elegans sétaöltönyt vett magára. Tárcájából egy lepecsételt levelet keresett elő, s azután a csöngelésére besiető szobapincértől elkérte a cím- és lakjegyzéket.

Pár percig lapozott benne, jegyzeteket csinált, s aztán sitelve hagyta el a szállót.

Utja egy csomó kanyargó utcán vezette keresztül, míg végre is a lánchidhoz, s azon át Budára ért. A főut közepé felé egy keskeny utcába tért be, s az utcai lámpa halvány ködös világánál megnézve az utcai tábla föliratát, s miután látta, hogy az jegyzetével megegyezik, csakhamar megtalálta a házzszámot is, s egy alacsony háznak keskeny, sötét kapuja alatt eltűnik.

A lépcsőházban pár percig határozatlanul állott meg.

Jobbról és balról a folyosón lakások vonulnak és a fiatal ember nem tudja, hogy hol lépjen be, hogy a zsebében levő címzett írást helyes kézbe szolgáltassa.

éveiben elévülhetlen szent frigrre léphessenek egymással; oly frigrre, melynek neve méveltség, és mely nélkül e szónak nincs teljes fogalma. . . A tanoda célja oktatva nevelni és a tanulót az érzelmi és lelki méveltség azon fokáig emelni, melyen túl a saját hajlamából választandó pályán önön szemleli erejéből birjon sikerrel előretörni. Mi nem annyit tesz, mint a kítűzött tudományok mezejéről sokféle ismeretet gyűjteni, hanem a gyűjtötteket rendezve, feldolgozva annyira sajátta tenni, hogy azok egy állandó olyan szemleli kincstár képezzenek, melyet annak birtokosa gondolat folyamának szabályozására akaratí elhatározásának és tetteinek az erkölcs törvényeinek képest, tehát, erényesség szemlelémében idomítására irányítására, gyorsan és szabadon önállóan és sikeresen tudjon felhasználni. « Az ifjú szemlele előhaladásának fokozatait sokkal világosabban és átlátszóbban, mint ezt az eddigi rendszerek és bizonyítványok tették, teszi azon rendszer és különösen azon bizonyítvány, a mely »polgár jogot ad a tudomány világában« ez az érettségi bizonyítvány. Az első érettségi vizsgát (9 jelentkező közül) a bajai gymnasiumban négyven tették le sikerrel, ezek: *Banovits György, Hirschberger Bódog, Klein Miksa (jelenleg gyakorló orvos Baján), és Folk Jenő. Vizsgáló bizott elnök Bonnáz Sándor csanádmezei kanonok volt, ki ez időben lett a temesvári cs. kir. iskolai kormányhatóság referendáriusává kinevezve és ki később az ország egyik legnagyobb tudományú püspöke lön.

Az ez idei értesítő a tanárok névsorában mi változást sem tüntet fel; az ifjúság személyi, illetőleg képzési viszonyaira pedig ép oly hézagos mint az előző években, úgy hogy csakis ft. S z e n c z y Győző gymnasiumunk ez idő szerinti igazgatója lekötelező szívésségéből juthattunk birtokába e tekintetben érdekes adatoknak.

Ez évben a már teljes 8 osztályban 200 tanuló járt; ezek között vallásra nézve r. kath. 172, izraelita 17, g. n. e. 7, helv. 3, ág. v. 1; anyanyelvre nézve magyar 137, német 28, héber 17, dalmata 13, szerb 7.

A taneszközök ez évben örvendetes szaporodást mutatnak. Scultéty János ügyvéd buzgó közbenjárására szt. Györgyi Horváth Edmünd és László uraságok jelentékeny magán könyvtárakat, Zsambokréty Ádám gyógyszerész, Massaray Ince, Frey Miksa kereskedők több kötet könyvet, Teindl Ubald a szegszárd-bátaszéki kegyes piarista rendi uradalomnak adminisztrátora 2000 da-

* A jelen értekezés befejezték a bajai gymnasium tanárai és tanulói közül azoknak külön névsorát öglajtán közölni, kik a társadalmi élet bármly irányában kiválóbb helyet öglaltak el, igen megkérjük e lapunk t. olvasó közönységét, hogy azon névsorot, melyet esetenként közlünk, a jelesebb egyének személyi viszonyaira nézve minél tüzetesebb értesítést adni kegyeskednének. Szerk.

Az egyik oldalajtón világosság sugárzott ki, közelebb lépett. Az ajtó nem volt bezárva, csak félig betöve. Néhányszor kopogott, de nem jött rá felelet. Ekkor kinyitotta az ajtót, s egy sötét-konyhaszerű helyiségben állott meg, s most még világosabban hatott ki a fénysugár a konyhába nyíló szobának félig nyílt ajtaján.

Ismét kopogott, s kinyitotta az ajtót, . . . de lábai gyökereit vertek a meglepetéstől, s attól a látványtól, mely eléje tárult. A kis szegényesen butorozott szoba közepén nyitott koporsó állott, s benne egy női holttest feküdt.

A koporsó négy sarkán viaszgyertyák égtek, melyek barátságatlan fényt vetettek a halottra. Nem lehetett még éltes koru aszszony. Szép szökehája gondosan befonva köríté homlokát, nemes hajlúu orra, szép metszetű arca, melyet kimondhatatlan nélkülözés birhatott csak annyira megsoványítani.

Végzetetlen szelidség ömlött el a meredt márványszerű vonásokon. Vértelen, halvány ajkai mosolyogni látszanak; két keze imára kulesolva, nyngszik mellén, erősen odaszorítva azt az illatozó kis virágcsokrot, melyet valószínűleg a kegyelet helyezett oda.

Úgy látszott, mintha az a szív, mely életében minden szenvedést eltűrt, fájdalom nélkül lehelte volna ki lelkét. Az örök sötétség borította rá fekete szemfödőjét, de a halál szeliden és gyengédnén bánhatott áldozatával.

Azokról a vonásokról leolvasható volt a megváltás ígéje: Feltámadunk!

A halott nagyon lesoványodott arcából, s mélyen beesett fekete karikás szeméből ki lehetett olvasni, hogy milyen sokáig

rab növény gyűjteményt, Markus Lajos hajósi plébános ásvány-, Czirfusz Ferenc tojás-, Bandl János szintén ásvány gyűjteményt, Göröncsér Ignác városi tanácsnok 300 darabra terjedő ezüst és rézpenz gyűjteményt adott a gymnasiumnak.

1854³, tanévben kiadott értesítő bevezetésében a tanodai és szülői nevelésről értekezik a gymnasium sokszor nevezett jeles igazgatója. Ezt követik »Eszme röptök a történelem terén« című szép tanulmánya Kohlmár Józsefnek, a ki Gausser János pápi pályán történt előléptetése folytán megüresedett tanári állásra ez évben megválasztva lön.

A tanítvány nyelve a közoktatási ministeriumnak e tekintetbe vett szigorú utasításához képest a felső osztályokban ismét tulnyomólag a német nyelv lön.

A tanuló ifjúság száma 245 volt, ezek között: hitvallásra nézve 205 r. kath. 24 izr. 11 g. n. e. 5 helv. hit. 2 ág. hitv; anyanyelvre nézve 166 magyar, 28 német, 24 héber, 11 dalmát, 11 szerb. Ez évben érettségi 8 jelentkezőből 3-man tettek Breckska Ferenc, Bodnár Zsigmond (most szegedi kir. közjegyző) Perlesz József (előbb poseni most müncheni főrabbi.)

Taneszközök ismét jelentékenyen szaporodtak. Jelezen a városi tanács által e célra évente kiutalványozott 400 frtból mintegy 400 kötet könyv vásároltatott meg. Bezerédi Kristófné több érdekes régiséget, ezek között nagy Napoleonnak író asztalán volt levél nehezéket adott.

Ez évben rendelt Markovits ismét 1000 p. frtos alapítványt és ez évben lön kiosztva először Adámovits Ferenc néh. megyei tábla bíró és bajai lakos még 1846. év január 24-én kelt végrendeletben kirendelt 6000 frtos alapítványának ösztöndíj kamata, a melyből a tanári testület ajánlása folytán a cs. kir. helytartósági kormány kinevezéséhez képest Benzec István, (most bonyhádi esperes plébános) Szutrélyi Lipót, Scultéty István, Kutnyanszky Gyula, Matkovits Lajos, 50—50 frtot kapott jutalmul.

A helybeli tanoda szegény tanulói számára a kórházban ágyat alapítani nemesen szándékozó ifjúság néhány év óta a löveszkertben e célra táncvigalmakat rendezven, ezen táncvigalmak, különösen a jelen évben megtartott vígalom sikeréért fáradhatlanul buzgalkodó Rosenmann Pál városi főorvos, Markovits Antal vaskuti plébános úgy Joachim József bajai szűcs-mester törekvése és áldozat készsége folytán e tanodai körágy alapjára 3541 frt 16 kr. p. pénz folyt be, amely összegnek kamataiból rendszerint a szegény beteg tanulók ápolás költségei fedezve lőnek.

Az 1854³ évi értesítő bevezetésében azon kérdéssel foglalkozik egy gyönyörű tanulmánnyal Kohlmár József »Tulzö-e az iskola, midőn a nyilvános élvezett helyekölt eltitja az ifjúságot.«

A tanárok személyi viszonyaiban mi egyéb változás nincs,

küzdött a halállal reménytelenül, s tudja azt, hogy rajta már nem segít egyébb a halálnál . . .

A fiatal ember a halott megpillantásakor meglepetve, és megrendítve állott meg az ajtóban. Egy egész percre volt szűksége, hogy magához térjen, s ekkor is ruhamozgás keltette föl elmékedéséből. Szemei a zaj okát keresték.

Félenken lépett beljebb egy kicsit.

A szoba egyik sarkában, a viaszgyertyák fényétől csak kevéssé megvilágítva, ült egy fiatal leány, majdnem gyermeknek mondható még. Sirű szöke hája, aranyos fűrtökben hullott vállára és nyakára. Arcának egyenletes, nemes, de élettől duzzadó vonásaiban azonnal föl lehetett ismerni a halottnak mását, ami kétségtelenné teszi, hogy a leány anyját siratja a ravatalon nyugvó holttestben.

Egyik karjával átölelve tartja 8—10 éves halovány hugocskáját, aki merev szemekkel néz a ravatalra. Lábainál 6 éves fiúcska fekszik . . . A szegény kis gyermek egész nap sirt, hogy anyja nem felel neki, ha szólítja, hogy ajka hideg, fagyos marad, ha megcsókolja, hogy szemei nem mosolyognak rá azal a fényvel, mint azelőtt. Most oda támasztja fejét testvére ölébe és elszunnyadt boldog tudatlanságában, gyermekes együgyűségében, mely nem tud semmit örökös elválásról, halálról, megsemmisülésről.

A három árva utolsó földi támaszát veszté el a kiterített jó anyában, mert atyjuk is már rég elhagyta őket s a jobb világba tért meg.

mint az, hogy Stoczek György mérnök lett az időközben eltávozott Farkas György helyére mennyiség- és természettan tanárává választva.

Az előadási nyelvet, illetőleg a kormány rendeletek e tekintetben ismét szigorúbb intézkedései folytán a felsőbb osztályokban a természet tudományok a német nyelv, a mennyiségtan és történelem, tehát csaknem az összes tantárgyak német nyelven lettek előadva.

A tanuló ifjuság száma 270 volt. Ezek közt hitvallásra nézve 228 r. cath. 28 izr. 7 g. n. e. 4 helv. vall. 3 ág. vall.; anyanyelvre 178 magyar, 38 német, 28 héber, 19 dalmát, 7 szerb.

Ez évben sikerrel tettek érettségi vizsgálatot: Stoczek György (mérnök), Bertolino Sándor, Kovacsics János, Fábry Jenő (később fogymnasiumi tanár), Feler Gyula, Relhák Ferdinánd (most b.-monostori jegyző.)

A tanoda életében nevezetes eseményt képez az, hogy Karácsonyi Lipót a városnak ez idő szerinti polgármestere a tanodai választmányának (Scultéty János, Szakáll József, Sándor György) a tanári karral együttes ülésében elhatározta, hogy az igazgató és a tanári fizetések megjavíttassanak és pedig az igazgató 800 p. frtnyi évi fizetésen felül 300 frt külön díjat; a tanárok pedig ezentul 700 frt évdíjat nyerjenek; a mely közös határozmányt a város képviselő testülete is elfogadott.

Az 1856/57-iki értesítő bevezető sorai gyanánt Dr. Horváth Ferenc értekezli szokott alaposágával azon kérdés fölött »kell-e vallásosan nevelni az ifjúságot?»

A tanárok személyi viszonyaiban csak azon változás állott be, hogy ez évben Klamarik János (bölcseztudor és most minis-teri osztálytanácsos) lett tanárrá megválasztva (német ny. mennyiség- és természettan.) Továbbá Pressner (magyar ny. történelem) tanárává lön alkalmazva.

A tanuló ifjuság száma ez évben 291 volt. Ezek között val- lásra nézve r. kath. 242, izr. 37, g. n. e. 5, helv. v. 5, ág. v. 2, anyanyelvre nézve magyar 196, héber 37, német 33, dalmát 20 és szerb 5. Ez évben érettségi vizsgát tettek: Boromissza Tiborc (most hittudor, jankováci plebános és több egyházi ki- tüntetés tulajdonosa.) Csupor Gyula (most n.-palánkai szolgabíró és jeles író.) Lövy Mór (most gyakorló orvos Baján), Messner István (most gyakorló orvos Csataalján.)

Az ösztöndíjakból az Adamovits-féle 50—50 frtot ez évben Szutrelly Lipót, (most ügyvéd és takarékpénztári igazgató Baján), Tóth József (volt szent-istváni plebános és nagy hírből álló nyelvész), Scultéty István (ügyvéd, árvászéki ülnök Baján), Kutnyaszky Gyula, Matkovics Lajos (most zentai fozszolgabíró); a Miszura-féle alapítványból stipendiumot kapott Lajtay János, Odor István; a Mödrics-féle alapítványból jutalmat kapott Uj-

helyi Ernő (most moholyi plebános), Szutrelly István (most uj- vidéki kir. fogymn. tanár); Markovics-féle alapítványból kapott: Messner István, Tóth József, Augsburgi István, Vidákovits István, Almássy Elek, Ujhelyi Ágoston, Falussy István (most löcei fogymn. tanár) Flach Ferenc (most apatini plebános), Szabó Ist- ván, Stíft János (most t.-becsei ügyvéd); Vuits Joachim alapít- ványból, Andrits Miló és Ursits Károl.

(Folytatása következik.)

Földrengésről.

Irta: —h —a.

(Folytatás.)

Ha lökések függőlegesen az örvény mozgásoknál, vagyis forgó földrengéseknél, a megrázkodtatott talajon levő tárgyak több- nyire teljesen szétromboltanak. Világos tehát, hogy ezeket figye- lembe véve földrengés után a földrengés nemét és a rezgés mi- nőségét meg lehet határozni. — Ezen meghatározásnál igen gyak- ran már a talajnak megfigyelése is elegendő, különösen ha a rombolás nyomait tudjuk rajta felfedezni, benne hasadékok támad- tak stb. Mert ha p. o. a támadt hasadékok egymással párhuzamosan és egy irányban haladnak, bizony következtethetünk hullámzó mozgásra, ha pedig a hasadékok egy középpontból kiindulva sugárszerűen ágaznak el, azt mondjuk, hogy a rengés lüktető volt; végre egész bizonyossággal következtethetünk forgó földrengés je- lenlétára, ha a hasadékok a rezgési középpont körül íveket ír- nak le.

A hegységekről, melyekkel a földrengés utközben találkozik, általában az a vélemény, hogy ha az a lökés vonalra függé- lyesen áll, akkor utjában gátolja a földrengés tovaterjedését, míg a hegyláncnak a csapási vonal irányában való fekvése kedvezőnek mondható arra, a mint ezt a calabriai földrengés is bizonyítja. A hegyek lábába ütköző talajhimbálódásokkal epen az történik, a mi egy folyónak a partokba ütődő hullámaival; megtörnek és irányt változtatva a magaslatok mellett haladnak el épen abban az irányban, melyet a tova folyó víz követ. A mozgás első meg- törése után, a hullámzás a hegység szikla tömegeivel közlódik, s ezeket egész vastagságukban hatolja át.

Ama magas hegytömegeken túl, melyek a mozgás terje- dését megzavarják anélkül, hogy teljesen megzavarnák illetőleg meggátolják, a rengések szabályosabb módon ingatják a síkságok talaját, csakhogy erejük a távolsággal hatványozott irányban csökken, s végre észrevehetetlenné lesz az emberre nézve.

Az idegen belépése felzavarta az idősebb leányt merev gondolataiból.

Ijedten és kuszáltan, a könnyektől félig megvakulva emelte föl fejét, mialatt a könny szakadatlanul patakzott arcán, anélkül, hogy fájdalmit kibebitené. Mikor az idegent meglátta, felug- rott, de nem volt annyi ereje, hogy megkérdezze tőle, mit akar.

A fiatal ember mélyen meghatva, kereste a boesánatkérő szavakat.

— A szobalány valószínűleg elfeledte betenni az ajtót! . . . — mondá. — Boesásanak meg, én Nyizsnayai urat keresem, lakását nem tudom bizonyosan.

— Nyizsnayai ur velünk szemközt lakik a folyosón! — válaszolt a leány halkán, mintha félne, hogy a halott álmát megzavarja a hangos beszéd. Aztán könnyedén meghajtotta ma- gát, mintegy bucsuzásul.

A fiatal ember szintén némán hajolt meg és egy részvét- teljes tekintettel nesztelenül hagyta el a kis szobát, melyben talán nem rég megelégedés és boldogság honolt, most pedig fáj- dalom és gyász . . .

A folyosón megállt egy kissé, mély lélekzetet vett.

— Ha babonás volnék?! — mondá magában. — Idejöttem jövőmet megállapítani s ime . . . első lépésem koporsóhoz vezet . . . Talán eltemessem reményeimet és álmaimat azzal a szegény asszonnyal együtt. A szerencsétlenség és halál hajlékától most egyenesen ahhoz az emberhez kell mennem, akitől szerencsém és életem függ!

Határozatlanul állt ott néhány percig. Szívében a kétséggel de aztán erőszakkal tépte ki magát a gondolatok közül, melyek egész valóját elfoglalták.

— Eh! Félre ez asszonyi félelemmel! mindig a sors fia voltam s azt hiszem, hogy szerencsém eljön, még ha mindjárt siro- kat kell is átlépnie!

E szavak után hevesen megrántotta a szemközi ajtó esen- gőjét.

— Nyizsnay ur itthon?

— Nincs itthon.

— Akkor sziveskedjék e lepecsételt írást átadni neki; de még ma kérem és saját kezébe! Holnap délelőtt ismét eljövök! — Fél kilenceg itthon található a karmester ur. Kilencekor már próba ment.

Az ajtó bezárult s a fiatal ember visszafelé indult.

— Tulajdonképen jobban szeretem így! — gondolta magi- ban. — Örülök, hogy nem találkoztam vele, mert az ijedtségtől még mindig reszketnek tagjaim. A szegény árvák, vigasztalan bánatukkal, szerencsétlenségükkel annyira megragadták a szívemet s agyamat annyira elfoglalja a részvét, hogy aligha beszél- hettem volna elfogulatlanul, okosan és behizelgő módon a kar- mesterrel. Tehát majd inkább holnap.

Még egy szomorú, részvétteljes pillantást vetett az árvák szomorú, elhagyott lakása felé s aztán lesietett a lépesőn.

Alig tett azonban pár lépést, mikor hangok csapódtak fülei- hez. Mintha egy férfi és egy nő beszélt volna és ismételten emlegették volna a Margitta nevet.

A megfigyelések folytán jutottak azon tapasztalatokra is, hogy a földrengés a hegláncolatot tovaterjedésében egyenesen keresztül vágja, s egyik lejtőről a másikig húzódik, a mint ezt Mexikóban igen gyakran észlelték.

Ezen tünemény oka különösen az illető hegységek, vagy magasabban fekvő földrészek szerkezetében keresendő. Ugyancsak okául szolgál ezen tüneménynek némelykor ugyan az irányban haladó vulkán láncolat is, a minőt Haiti, Portorico és Jamaika szigetén találunk. Némelyikén több lánc húzódik parallel nyugatról keletnek. Ezen esetben a tovahaladási vonal nem követi a földlancolat irányát, hanem az azt átszelő vulkán sort követi irányában s így a hegy láncolatot egyenesen átmetszi. Ismételteljük tehát ugyan azt, mit már fentebb is mondtunk, hogy t. i. a földrengés tovaterjedését nagyobb befolyásolja a megrázott terület constructiója, minél ingóbb és lazább a föld kéreg, melyen az épületek állanak, annál nagyobb energiával lép fel a földrengés, s annál veszélyesebb a fel lépő rombolás. — Az alluviális (fővény, homok) talajon levő épületek rommá rázatnak, míg az erős constructiójú sziklákra álló épületek vagy épen semmi, vagy csak kevés kárt szenvednek.

Fényes példa erre Oppidó városának pusztulása Calabriában 1783. febr. 5-én. Ezen földrengés hatására nézve egyike volt a legszörnyűbbeknek, Oppidó uszadék alluviális föld területen fekvő mindenünne hegyektől körveezve, melyek legnagyobb részt agyagból állottak. S ha az utazók — kik a katasztrófa után meglátogatták Oppidót, — leírását az iszonyú pusztításról olvasuk, s ha figyelembe vesszük a földrengés intenzitásának különféleségét a helyek különfélesége szerint, erősen bebizonyítottunk találjuk Credner álláspontját: »Majdnem minden földrengés bizonyosságot tesz arról, hogy a rázkodás intenzitása a talaj alkattól függ.« — Hatása ott volt legrombolóbb, hol törmelek közegek szilárd, tömzses sziklákon feküdtek; ott azonban, hol az utóbbi jutott felszínre, a hatás is jóval gyengébb volt.

A földrengés tovaterjedésének, a talajbeli viszonyoktól való függése pedig azon tüneményt okozza, hogy a különböző föld rétegekben más és más a rezgés fellépése, nagyobb mélységekben, bányákban stb. gyakran éreznek földrengést, míg a föld felszínén annak nyoma sincs. Vannak esetek, hogy földrengés által házak rombolatnak el a nélkül, hogy a tulajdonosoknak a pusztulás tulajdonképi okáról a földrengésről illetőleg annak megtörténtéről tudomásuk volna.

A földrengést kísérő tünemények.

Az összes tudományok közül egyetlen egyenél sem érvényesíti oly nagy fokban és oly határozottan jogait a néphit és babona, mint a természet tudományok mezején; ép azért épenséggel nem

A nő hirtelen elhallgatott.

— Pszt! Valaki jön! — mondá.

A fiatalember önkéntelenül megállt; lélekzetét visszatarította, nehogy elárulja jelenlétét.

Nem méltatlan hallgatódzasi vígy, vagy férfiatlan kíváncsiság ösztönözte megállásra. De van az emberben olyan pillanatnyi ösztön, mely a szívnek ad utasítást, hogy így vagy úgy tegyen, hogy akaratát és tetteit korlátozza és a titkos hang után induljon. S az ember akaratlanul is engedelmeskedik a külső benyomásnak s az első benyomás rendszerint mindig a legjobb is.

Az idegen fiatal ember is így járt. Nem tudta, hogy miért borzongott hirtelen végig egész teste, midőn a Margitta nevét hallotta, s midőn egy asszonyi hang esendre intette társát, mert valaki jön. Mintha valami felsőbb hatalom megállni kényszerítette volna, lábai meggyökereztek. Maga is csodálkozott az érzélem hatása fölött, mely oly gyorsan vett erőt rajta.

— Semmi! — szolt pár pillanatnyi figyelés után egy férfias hang. — Határozza el magát gyorsan Borka néni!

— Haj, haj, báró ur! De siet! Engedje meg legalább, hogy a holtat eltakarítsuk a házból. Az élők felől majd azután fogunk beszélni!

— Természetes! Hisz én is azt gondoltam! — válaszolt az előbbi hang. — Semmi kedvem sincs halottszagot beszívni és holttestekkel társalogni! A meddig a holt asszony a lakásban lesz, ugy sem lépek be oda. Hisz azért akartam magával beszélni,

lephet meg bennünket, ha a földrengés egy némely leírásában oly helyeket találunk a földrengés tüneményei körül, melyek a természet tudományok niveauján állót mosolyra indítják. — Vannak tünemények, melyek a földrengést megelőzik, azt kísérik és követik. Ezen tünemények közül megfigyelésre a legnehezebbek azok, melyek a földrengést megelőzik, mert ezek talán alig feltűnő egyszerű természeti tünemények, s megfigyelésük nem történik meg azért, mert jövő perc eseményei titok előttünk s ily egyszerű tüneményeket figyelemre alig méltatnak; — a milyenek a légköri változások, szelek, légáramok stb. A mit a földrengés előjelei után megállapítani szoktak, mind azon néphit-re van alapítva. A nép hit erős alapon csak ott áll, hol a földrengés gyakoribb. Így dél Európában a gyakori földrengés folytán keletkezett néphit azt állapította meg, hogy a szélsécsend, a nyomasztó hőség és a párával telt láthatár mindig biztos előhírnökei a földrengésnek. A tapasztalat azonban és a szakférfiak megfigyeléseinek eredményei a néphit téves véleményét határozottan megcáfolják. Humboldt Sándor azt írja, hogy ő földrengést tapasztalt napos időben, üde keleti szél mellett, ép ugy, mint esőben, és égi háborúk alkalmával. Tehát a földrengésnek nincsenek biztos előjelei. A hőmérséklet, a légsúlymérő állás főleg a mérsékelt év alatt oly szeszélyesen változik, hogy rendkívül időjárás egybeesése valamely földrengéssel csak esetleges-ségnek vehető.

Azonban ugyancsak a leírásokra támaszkodva, nem tagadhatni, hogy némely állatok előre megérik a földrengést, s az attól való félelmüknek sajátos módon adnak kifejezést.

Legyen szabad e helyütt Póli leírását közölnöm, a ki a nápolyi földrengésről 1805-ben ezeket írja:

»A tulkok és tehének szokatlanul hangosan bögtek, a juhok és kecskék rendkívül mekegtek s megzavarodva egymáson keresztül-kasul rohantva ketrecüket kitörni siettek; az ebek rémitőnen vonítottak, a lovak istállójukban tombolva dühösen tépték szét fékjöket, és a melyek szabadon voltak rögtön megállva rémitőnen horkoltak, a macskák ijedve és szorúkat felborzavva siettek magukat elrejtetni; a madarak nyughelyeikből fölriasztva szokatlanul ide-oda röpködtek; a halak a parthoz húzódtak s a saskák nagy csoportban biztosabb táj felé röptek. Voltak kutyák, melyek urokat néhány percel a földrengés előtt fölébreszték, mintha a következő veszélyre akarták volna őt figyelmeztetni, s e módon csakugyan többen meg is szabadultak.«

Mondják, hogy a sertések van e tekintetben legnagyobb előérzete, ugy hogy az aggódók, kik a földrengéstől félnek, csak ennek magatartását kísérik figyelemmel.

A nagyobb földrengéseknél tapasztalat szerint bizonyos lég-

Borka asszony! Holnap délelőtt lesz a temetés, délután eljövök. Jó lesz a lakást jól kiszellőztetni, aztán kifüstolni, hehehe! Kérem önt erre! Majd én aztán ellátom az árva fergeket minden szükségletekkel, hehehehe! A vigasztalót szívesen fogják látni, mit? Ugy-e? tette hozzá vidám hangon, miközben élénken lehetett meghallani az ezüstök esengését, melyek valószínűleg Borka asszony zsebébe vándoroltak.

— Persze! Az magától értetődik báró ur! — susogta az asszony. — A kedves szegény kiesikék boldogok lesznek, ha ilyen gazdag és kegyes pártfogóra akadtak, aki könnyőriletesen fogja őket támogatni! — De azt hiszem, — tette hozzá olyan hangon, hogy a fiatal embernek ugyancsak tartania kellett a fülét, — Margitta kisasszonnyal nehéz lesz megbírni! Nyakas lány nagyon, nyakas lány! Előre tudom, hogy nem lesz könnyű munka!

— Mindegy! Maradunk a megbeszéltek mellett! — válaszolt a báró. — Ha egyszer az ön lakásában lesz, vén Borka néne! akkor a többi az én dolgom lesz! Mit? Csak nem akarja előttem az ártatlan szerepét játszani a vén Borka? Hehehe! Maradunk a régi mellett, érte? Most pedig jó éjt! Viszontlátásra derék jó asszony, az erénynek érdemes őrzője! Hehehe! Isten veled! . . .

A báró sietve távozott . . . léptei elhangzottak a csarnokban . . .

(Folytatás a jövő számban.)

köri változások észlelhetők, melyekből a földrengés bekövetkeztére lehet következtetni.

Igy p. l. azon hosszas földrengést, melyet a piomenti völgyekben észleltek, az égbolt derültségű s a legfelsőbb légkör előzött meg. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy a földrengések legállhatatosabb kísérője a száraz kőd, melyet minden földrengésnél észleltek. 1783-ban a hatalmas calabrai földrengés alkalmával a kőd óriási kiterjedéssel birt; száraz kőd fedte egész Európát, Afrika és Amerika északi részét s az Atlanti oceanát 100 mérföldig a keleti partoktól számítva. Eme száraz kőd eredetét illetőleg biztos adataink nincsenek, a legrationabilisbb vélemény az, mely ezen száraz ködöt, a földrengésekkel szoros viszonyban álló vulkánikus működésekkel hozza kapcsolatba.

A földrengés előhírnökéül ezokták tartani még ama kimagyarázhatlan benyomást és lélekölő félelmet okozó földalatti morajt, melyet földünk rezgése követ.

A földrengés előhírnökéül földrengést kísérő tűnemények között e moraj szintén hallható volt. Rázkodó hullámzó mozgásokban remegett meg a föld, valami rémítő hang kíséretében, mintha zárt helyről dühöngő szél akarna kitörni, s ez vagy 20 másodpercig tartott.

(Folytatás a jövő számban.)

Politikai hírek.

Az osztrák kvóta-bizottság közönségi megterheltségünk nem kevesebb, mint négy százalékkal akarna felelni.

Az osztrák bizottság számítása szerint Ausztria egyenes és közvetett adóbevételének tíz évi átlaga — az egyenes adóknál a bruttó, a közvetetteknel a netto eredményt véve föl — 228.7 millió frtot tenne ki. A magyar bizottság a közvetett adóknál is bruttó-eredményekkel számolt, a mi nézetünk szerint helytelen és korrektebb a nettószámítás. Hogy azonban egyenlő alapon tehesünk összehasonlítást, hozzá kell adnunk az osztrákok által kimutatott évi átlaghoz a levont kezelési költségek átlagát. Az ekként rektifikált osztrák átlagszám tehát, hozzáadva az átlagos nettóbevételhez, 228.7 millió frt-hoz, az átlagos kezelési költségek 41.5 millió frttal, eredményük 270.2 millió frt bruttóbevétel. A magyar bizottság kifogásolhatatlanul korrekt eljárása a számítandó összes bruttóbevételek átlagát 321.6 millió forinttal mutatja ki. Az osztrákok tehát, hogy további $\frac{1}{6}$ -os kvótaterhet ránk szóhassanak, egyfelől eltagadnak $5\frac{1}{2}$ millió frt évi átlagbevételt, másfelől pedig betudnak nekünk oly adóbevételeket, mint az általános jövedelmi pótadó és a pénzintézeteknél elhelyezett tőkék utáni adó, melyek náluk nem állnak fenn, tehát a viszonyításból az 1877-ben is követett, most is az osztrák üzenetben elismert elv szerint kihagyandók.

Franciaországban a kormány ismét válság előtt állt. Goblet miniszter elnök a háborus célokra kért póthitel megszavazásának kérdéséhez oly katégoricus módon kötötte tárcáját, hogy a miniszterium lemondását már kezében tartá, midőn mégis 290 szavazattal 220 ellenében a hitel megadatott.

Városi ügyek.

Főispáni székfoglalás. Törvényhatósági bizottságunk f. é. márciusból 31-én tartá azon rendkívüli közgyűlését, melynek egyedüli tárgya: P a r e s e t i c h Felix főispáni székének elfoglalása volt. A közgyűlést ősi szokás szerint ünnepélyes istentisztelet előzte meg, melyen az új főispán, Latinovics Gábor kanonok és városunk országgyűlési képviselője, a főispán tiszteletére eljött előkelőségek, a város tisztikara, élén a polgármesterrel, a törvényhatósági bizottság, a kir. hivatalok, a nyilvános intézetek és egyesületek főnökei, képviselői és nagyszámú distingváltság közönség volt jelen. Az istentisztelet után a polgármester által a jelenlévők szívélyes üdvözlésével megnyitott közgyűlésből 12 tagu bizottság küldetett ki az új főispánért, ki a közönség harsány éljenése közt jelent meg a terembe, hol őt a polgármester ekkép fogadta:

Méltóságos uram!

Örömrézsz regzett át lelkünkön a hír hallatára, hogy a legigazságosabb király kegye, bölcs kormánya tanácsára, Méltóságodat állította törvényhatóságunk élére a végrehajtó hatalmat képviselőnek.

Lelkesedés ragyogott az arcokon e hír hallatára, mert tetszés multjából merítettük a bizonyosságot, hogy a jövő iránt,

mely fölött Méltóságod őrszellemé virraszt, kishitűek nem lehetünk.

És hogy elévülhetlenül élni fog bennünk e tudat, onnan van, mert Méltóságod multjából azt is ismerni tanultuk, hogy a menyínyire melegen érző barátja a népeknek, ép oly lelkes vezére a közigazgatásnak.

Mi itt e teremben a jó közigazgatást tartjuk az államok nagysága és a népek jóléte feltételének; mert tudjuk, hogy a közigazgatás felőli az ember szellemi és phisikai életének fejlesztését, tevékenységének tárgya a föld intenzív művelése, az iparnak és kereskedelemnek virágzóvá tétele, tehát a közigazgatás a gazdasági életnek is tényezője a közlekedés, a szabadság segítségével; ez szolgálhatja, ez szabályozza a pénz és véradót, ez gondoskodik a külső lét védelméről, szóval a közigazgatás, mely az életet minden mozdulatában érinti, az emberek együttélésének sérthetlenségére, az életviszonyok szabályozására keletkezett és tökélesült.

A hol nincs közigazgatás ott nomád élete van a birtokosnak, él szabadon, nem ismer urat, nem adóz, de él az ember nemesebb lényével, méltóságával megegyeztetetlen módon; ott babona és kuruzsolás helyettesíti az orvosi tudományt, sötétség és tudatlanság az iskolát; míg ott, a hol egészséges közigazgatási organizmus van, mely az egységek fejlődésének és gyarapodásának ezreféle akadályait elhárítja, ott uralmat hódít magának ipar és kereskedelem, ott lételet ad a műveltség iskolának és tudományos intézeteknek. Tehát csak ott, a hol haladás és fejlődés van, csak ott közelíti meg az ember az istenség eszményét.

Azért legyen Méltóságod meggyőződve, hogy Baja város közönsége mindig öröm napot fog ülni, valahányszor főispánja határát átéli, a miképen lelkesedett gyönyörrel üdvözli általam ma, mert Méltóságodban látja a nagy, erős, művelt, boldog jövő Baja megalapítóját.

A felzúgó éljenzés csillapultával a főispán látszólag meghattottan ekkép szólt:

Tekintetes közgyűlés!

Ő cs. és ap. kir. felsége legkegyelmesebb urunk legfelsőbb parancsa és a magas kormány bizalmából Baja város főispáni teendőivel megbízatván, ideiglenesen elfoglalom a főispáni széket.

T. közgyűlés! Nem vagyok ugyan szerencsés e város szülőlté lenni, de eltekintve attól, hogy e hazában senki sem idegen, és hogy én is e megyében születtem, engedjék meg, hogy a szívem, engem érdem nélkül kitüntető fogadtatás által magam e városban teljesen otthon érezhessem, és engedjék meg, hogy egy kis kitéréssel szívem sugallatát követve jelezsem azon viszonyt, mely engem e nemes város közönségéhez oly édesen, oly hálásan köt.

Az ötvenes években az új rendszer beálltával a tanügy terén is nagy változások történtek, melyek Bács megye egy egész generációjára könnyen végzetesek lehettek volna. Ugyanis a 6 osztályu gymnáziumok az új rendszer keretében beilleszthetők nem lévén, Bács megye tanodái vagy 8 osztályuakká lettek, vagy 4 osztályuakká szállhattak alá, s míg ezt más városok többé-kevésbé összetett kezzel nézték; addig a szerényebb anyagi viszonyok közt levő Baja városa meghozta a legnagyobb anyagi áldozatokat, megnyitván a műszák számára a csarnokot, a főgymnáziumot, s ezt csupa hazafias szellemű tanárokkal látván él, kik egész Bács megyében közvetítették a tudomány, hazaszeretet és kötelességérzet fénysugarait. Ezzel halára kötelezte a város az egész megyét. Én is egyik növendéke voltam eme jeles intézetnek, itt jártam, s itt fejeztem is be főgymnáziumi tanulmányaimat, ennek már több évtizede. Az isteni Gondviselés másfelé jelölt ki számomra működési tért, s azt kellett hinnem, hogy háláérzetnél, mely kebelemben mindig honolt egyébbel nem rendelkezem, a mivel csak némileg viszonyozni tartozásomat; most azonban alkalmam nyílt nem kiegyenlíteni tartozásomat, de a nagy tőkének néhány évig kamatait törleszteni, az által, hogy odaadó munkássággal a város javára működhessem.

Igen kérem a tisztelt közönséget fogadják jó szívvel hálás nevelt fiok szolgálatait s legyenek meggyőződve legjobb akaratomról.

Tudom, ismerem, mert mindig figyelemmel kísértem e város ügyeit és aspirációit, tudom mi fáj neki s mit óhajt — igérni nem szoktam, mert komoly ember a nem egyedül tőle függő dolgokban határozott ígéretet nem adhat — de biztosítom jóakaratom, buzgalmamról, melyel viseltetni fogok e város közjavá, előmenetele iránt. Tudom azt is, hogy Baja városának, mint intelligens, igyekvő, minden szép és nemesre fogékony városnak az ország szívében, a központban jó hírneve van; és ha ezután is az előretörekvés mellett őt az eszélyesség és higgadság el

nem hagyja, hiszem, hogy minden jogos óhajai rövid időn teljessébe mennek.

Nem akarom hosszas programbeszédrel untatni a n. é. városi közönséget. Mindaz, a mit a törvény, a városi szabályrendeletek elem szabnak, a mit önök a város felvirágoztatása érdekében indítványoznak, ezek mind a programomba jönnek, ezt kerestül vinni, főt a helybenhagyást kieszközölni, ez mind a programomba jó.

A mi a város adminisztrációját illeti, az úgy tudom, hogy a tisztikar kitünő vezetése mellett jó kezekben van. Tudom azt is, hogy ennek létesítésében igen tisztelt elődömmek nem csekély az érdeme, — s reméllem, hogy nem leszek soha oly helyzetben, hogy a törvény szigorát kelljen alkalmaznom.

Valamint, hogy működésemet az Istennel kezdtem s továbbra is mindig kérni fogom, hogy kegyelme soha el ne hagyjon — s kérni fogom, hogy éljen a király — éljen a haza, éljen és boldog legyen e város közönsége.

A többször lelkes éljenzéssel félbeszakított tartalmas beszéd után a jegyzőkönyv hitelesítésére Dr. Ivánovits Pál, Michits István, Szutrély Lipót és Weidinger Salamon rendelkezvén ki, az ülés bezárta előtt Berényi Dániel emelt ekképen szót:

Méltóságos Főispán úr!

Tek. törvényhat. bizottsági közgyűlés!

Feszült figyelemmel s városunk közjölete iránt keblünkben élénken honoló öns bár, de könnyen megbocsátható érdeklődéssel hallgattuk végig ö méltóságának törvényhatósági képviselőtünk-höz ímént intézett eszme-, érzelm- s jóakarásban egyiránt gazdag főispáni beköszöntő beszédjét, s mi abból édes megnyugvást, sőt teljes garantíát merítettünk magunknak aziránt; hogy ö méltósága, kinek dicséletesen eddig megfutott közpályája a jeles és nemes tettek kimagasló emberére vall, a magas kormány által felügyelete- s vezetésére bizott városunkat szintén tőle telhető legjobb akaratával, bölcs eszélyességgel s főispáni ernyedetlen közreműködésének egész hatályával fogja az anyagi és szellemi haladás óhajta óhajtott célja felé segíteni.

Midőn én törvényhatóságunk nevében ö méltóságának ímént tett ünnepélyes s bennünket már is határtalanul lekötelező enunciatíóitól legbensőbb köszönetet és hálát szavaznék, valamint azoknak mentül sikerdusabb megvalósíthatására a jó Isten leghatékonyabb áldását esdve lekívánám, lelkesedett szív és lélekkel batorkodom indítványozni a tek. törvényhatósági közgyűlésnek: hogy ö méltóságának székfoglaló lendületteljes beszéde törvényhatóságunk annálisainak lapjain egész terjedelmében megörökíttessék!

A városi tüzoltóságnál egy »mentőosztály« szervezésének szükségét, célzerűségét már többször és illetékes egyéneknek hangoztatuk és sajnos, hogy az a könnyen sértődött hiuság, mely nem tűri azt, hogy valami életre való eszme mástól eredjen, mind-éddig perhorreskált minden lépést ezen mindenesetre felette üdvös intézmény létesítésére. A mint halljuk, most a városi hatóság akarja megtenni a kezdeményező lépést azzal, hogy társas életünk előkelőségeit a tüzoltó egylet választmányával közös gyűlésre hívja össze, hogy a »mentő osztály«-t minél szélesebb és állandóbb alpra fektesse. Gratulálunk.

Előfizetési felhívás. April hó elsejével új n. é. közönség további szives pártfogását. **Előfizetési ára** e lapnak egy évre 5 frt, fél évre 2 frt 50 kr, negyed évre 1 frt 25 kr.

Azon t. előfizetőinket, kik még fizetéseikkel hátralékban vannak, nem különben azon t. lap-társainkat, kik a csereviszony fentartása iránt nyilatkozni mind eddig vonakodtak, kérjük, hogy mihez tartásunk végett a szükséges intézkedéseket mielőbb megtenni sziveskedjenek, mert különben a lap küldését abban hagyni volnánk kéntelen. Szerk.

Különfélék.

Mai számunkkal egy nagyobb regényt indítunk meg, a melyet különösen hölgyközönségünk szives figyelmébe ajánlunk.

A főispán fogadtatása. Már napokkal előbb közzétett a városi hatóság egy meghívót, a melylyel a hatóságokat, a testületeket, az egyesületeket és a nagyközönséget felkérte, hogy corporatív és illetőleg minél tömegesebb megjelenés által az ünnepély fényét emelnék és közölte egyszersmind az ünnepély sorrendjét.

Ehez képest már mult hó 30-án egy, a városi előkelőségéből kiszemelt küldöttség ment Szabadkai Parcseth Felix ö méltósága elé, hogy az Ujvidékről jövő vonatnál ezt fogadhassa.

A küldöttség tagjai: Berényi Dániel apát-plebános és t. h. b. t., Csereba Ferenc kir. albiró, törvényhatósági tag, Dr. Ivánovits Pál orvos, v. b. t. Szutrély Lipót ügyvéd, takarékpénztári igazgató és t. h. b. t.

A hárombar berobogott vonatnál váltott kölcsönös szívélyes üdvözlés után élénk társalgás fejlődött ki és a díszes és nagyszámú kísérettel főispánunk a legderültebb hangulatban indult hozzánk, hol lázas tevékenységgel elkövetett a rendezőség mindent, minél díszesebb fogadtatására.

Már kora hajnalban a főntékon minden házban kitűzték a lobogókat és az egész város ünnepi díszt öltött.

„Mintha lába támadt volna valamennyi rögnök“, oly élénk sürgős-forgás volt mindenütt tapasztalható.

Délután 4 óra tájban a városháza előtt beláthatlan néptömeg állta el az utakat és a nagy teret; szébbnél szebb magán fogatok robogtak a városháza főbejárata elé.

Negyed ökor megindult az imposáns sor, hintó-hintó után oly láncot képezett, hogy csaknem az indóhaznál volt már a gyönyörű koecisor eleje élén Csihás Antal földbirtokos gyönyörű ötos fogatával, a mikor a koecisor vége a piacot hagyta el.

A föl és leszállásnál a rend-rök és díszbe öltözött városi hajdúk képeztek sorfalat; kün a perromon, melyen a törvényhatóságí bizottságok és testületek és díszes közönség foglalt el, a tüzoltóság tisztjei képeztek festőien szép kört; midőn hatalmas mozsár durranások reszketették meg a léget értesítésül, hogy a várt, a kedves vendéget hozó vonat a pályá udvaron berobogott.

Erre aztán rázendített a mi kedves Gáborunk is oly lelkes indult, hogy a közönségnek mintegy önkénytelenül szakadt ki szívéből az a lelkes éljenzés, a melylyel a kilépő főispánt fogadta.

Az éljenzés lecsillapultával a városunk polgármestere Drescher Ede következőleg üdvözölte az érkezöket:

Méltóságos főispán ur! Mélyen tisztelt uraim! Lelkem mélyből üdvözlöm méltóságodat Baja város közönsége nevében. Melegen üdvözlöm országos képviselőnk ö nagyságát és önöket mind uraim, e város tárt karokkal fogadott díszes vendégeit. Mi megvagyunk gyözdöve, hogy önök hozzánk építeni jönnék, épületet emelni az egyetértésnek, a szeretetnek, a haladásnak és a nép boldogságának és éppen azért e hitben nagy, kimondhatlan nagy a mi örömünk az önök megérkezése felett. Érezétek magukat otthon körünkben és legyenek biztosítva, hogy keblünkben ittlétük szép emlékeit mindig híven és méltóan megfogjuk őrizni.

A főispán meghatottan válaszolá, hogy ötet cs. kir. apostoli felsége legkögyelmesebb Urunk és Királyunk csak ideiglenesen bizván meg azon reá nézve felette kitüntető tiszttel, hogy e város főispáni ügyeit vezesse; a magas kormánytól hivatal viselésének ideje előre láthatólag mintegy két évig tartónak határozottat meg és azért ezen időt sokkalta kevesebbnek véli, semhogy az alatt sokat, maradandót, nagyot építeni módjában állana. De biztosítja a közönséget, hogy a mire csak erejétől telhetőleg képes, el fog követni mindent azon város anyagi és szellemi előre haladásának fejlesztésére, a melyhez nemcsak magas kormányának parancsa, de mert gyermekeiket itt tölté, és így ötet legszűn korának drága emlékei is ide képesölják, kétszerte szívesen és készséges örméssel jött.

A főispán szavait lelkes éljenzés szakítá félbe és megindult lassan az az igazán inposans és gyönyörű menet, melynél szöb-bet aligha látott még városunk.

A felvonulás után fogadta ö méltósága a testületek küldöttségeit, melyek a következő sorrendben tisztelegtek:

- a városi tisztikar;
- a egyházak lelkeszei;
- a cs. k. közhadsereg és m. kir. honvédség képviselői;
- a kir. járásbiróság;
- a kir. posta-, a kir. távirada-, a kir. vasút-, a kir. adóhivatal;
- a hitközségek küldöttei;
- a tanintézetek:
- a zire-cisterci főgymnasium,
- az állami tanító-képezde,
- a kereskedelmi- és ipariskola,
- a népiskolák;

- a pénzintézetek :
 - a takarékpénztár,
 - a kereskedelmi- és iparbank,
 - a kölcsönös segélyző-egylet ;
- a bajai ipartestület ;
- a társas egyletek :
 - a kaszinó,
 - a kereskedelmi csarnok,
 - a polgári olvasó egylet,
 - az önkéntes tüzoltó egylet,
 - céllövész egylet,
 - ifjusági egylet.

A tisztelgések befejeztetvén, a vendégek tisztelgetése a kaszinó helyiségében szűkebb körű társasvácsora volt.

Másnap volt a hivatalos beigtatás, melyről a városi ügyek rovatában bővebben szólnunk.

Délben diszebéd volt a „Bárány“ vendéglőben, mely ezuttal a legválasztékosabb közönséggel a szorongásig megtelt. Mintegy 200 teríték volt.

Ebéd fölött Dankó Gábornak többször tapsokkal jutalmazott gyönyörű játéka öntött hevesebb vérkeringést az úgy is lelkesült közönségbe.

A negyedik fogásnál az új főispán emelkedett fel székeről és szép és lendületteljes felköszöntőben emelt poharat ő cs. kir. apostoli felségére legkegyelmesebb Urunk és királyunkra mint a legalkotmányosabb és legigazságosabb fejedelemlre és népének milliói által rajongva szeretett királynénkra és fenséges családjára.

A közönség alattvalói mély tisztelet jeléül állva hallgatta végig a szép szónoklatot, melynek végeztén igaz lelkesedéssel zajos éljenzésben tört ki.

Utána e város polgármestere emelt szót azon alapeszméből kiindulva, hogy a főispán eskütelénél és székfoglalójánál őt, három genius lebegte körül. A hit geniusa, mert a főispánnak a város nagyságára és jólétére irányuló törekvése iránt a közönségnek rendetlen a hite ; a reményé, mert tudja, hogy a sikerek iránti vágy az embernek önére jébeni bizalma mindenkinél és különösen olyanannál mint a főispán, ki tud és akar is tenni, minden férfias tetteinek rugója ; és a szereteté, mely az egymáshoz tartozóság kötelékét a városnak az ő személye iránt oly szorosán fűzé. A város közönségét is e három genius esőkolta ma homlokukon : a hité, mely önön erejének és erényének tudatában őt józanságra, életrelvalóságra, takarékságra, munkásságra serkenti ; a reményé, mert csak erejének és erényeinek eszélyes gyakorlatától várhat eredményt ; és a szereteté, a mely ezuttal előlegül is azon imádsággá magasul, hogy az isteni gondviselés az új főispánt a haza és főleg édes szülő városunk javára és saját családja örömeire sokáig boldogan éltesse.

Ez után dr. Ivánovits Pál emelt pohárt :

Országszerte nagy hullámokat vernek a képviselő-választások mindenütt, csak nálunk nem. Itt ez iránt mozgalom még csak nem is mutatkozik. A mit nagyon tévednénk, ha polgárságunknak az alkotmányos élet és illyentén törekvése iránti bizalmatlanság- vagy közönynek tulajdonítanók, mert annak egyes egyedüli oka az, hogy keblünk drága kincsét oly férfi kezébe tettük le, kinek minden gondolata és törekvése anyagi és szellemi előhaladásunk fejlesztése és azért felköszönté Latinovits Gábor országgyűlési képviselőnk, mint a ki kétségtelenül a jövő egykluson is érdekeink képviselőre és érvényesítésére közakarutalag meg leend választva.

Latinovits Gábor orsz. gyűl. képviselőnk erre válaszulva, megköszönte szónoknak és a zajosan éljenző közönség tetszésében nyilvánuló közhangulatnak irányában ily szép kifejezésre jutását és örömmel constatálja azt, hogy az új főispánnak ide ideiglenesen történt kinevezését a nagyközönség osztatlan tetszéssel és bizalommal fogadta ép úgy, mint a mily feltétlen bizalommal és megnyugvással tette le a magas kormány is az új főispán kezébe e városi közigazgatás vezetését, mert ennek ki-próbált erélyétől, széles és éles látókörű kormányzati tapasztalataitól és ismereteitől méltán elvárhatta, bizvást remélhette, hogy felfelé is, lefelé is, minden a magas méltóság iránti jogos igényeknek a legteljesebben megtud és meg fog felelni ; és azért, midőn egyrészt ő reá emeli a pohárt, emeli másrészt az annak tevékenységét egyedül sikeresítő bizalom, szeretet és elvűtség eszméjeiért, melyek oly higgadt és érett közönségnek, mint a bajai, sokkal inkább vérvé váltak, semhogy a jövő iránt és az új főispán működésének sikereiben bőséges gyümölcsözése iránt csak a legkisebb kétkedés férközhetnék szívébe. Emeli tehát másodikban pohárt a polgármester és Baja városnak érdemes és értelmes közönségére.

Dr. Ladányi Mór a magyar kormányra mondott köszöntést, hangsulyozva azt, hogy a nemzet élete mindig változatos, még akkor is, ha a béke áldásait is élvezzi, mert még akkor is fordulnak abban oly mozdulatok elő, még akkor is akadnak oly kielégíthetetlen természetek, melyek megzavarják kisebb vagy nagyobb közületeknek belső békéjét, tevékenységét és ezért valóságos áldás az országra az, ha oly kormányval dicsekedhetik, milyen a miénk ; mely a társadalmi és közigazgatási élet minden legkisebb momentumát oly éber őrszemmel kíséri és az egészséges fejlődés útjában álló minden legkisebb akadályt oly körültekintő gondossággal siet elhárítani, mint ezt a kormány teszi és azért erre és mindenek előtt Európa második Bismarkjára, Tisza Kálmánra emeli poharát.

Utána Berényi Dániel szeretett apátplebánusunk emelt szót.

Egy régi és jó közmondás, a magyar ember kedély- és szívvilágának egész tārházát mutatja be e pár szóban : „ki az utással iszik az áldozik.“ Ő is e közmondást tartja és azért azoknak és azokért, kik a főispán kíséreteként éljöv, bennünket becses látogatásukkal oly annyira megtiszteltek, szíve szeretettől lángoló oltárán égre emelt kézzel úgy áldozik, hogy e vendégekre Isten minden áldását kéri.

Szutrélyi Lípót előre kijelenti, hogy ő Czirfusz Ferencért őríti fenéki a pohárt és felhozza, hogy a hatvanas években Csehországban járva feltűnt neki, hogy a legkisebb faluban is mindenütt van egy kimagasló szép épület, a mely nem más mint az iskola. Nem tudja ezt elfelejteni, mert úgy van meggyőződve, hogy azon nép ipar- és kereskedelmi terén jelentékeny fejlettsége ezen épületekbelől sugárzott, azon országban szerte ; elismerve azt, hogy sokat tón Bács-Bodrogh vármegye érdemeiben gazdag tanfelügyelője, hogy iskoláinkra nálunk is, minden lehető gond fordítassék, kivánja, hogy a tanfelügyelőket a gondviselés sokáig és addig éltesse, míg az iskolaügy oly fejlettségre jut, mint ott van és miszióját betölthesse úgy, hogy nemzeti műveltségünk és nagyságunk megteremtőjévé, letéteményesévé válhassék.

Ez után Popovits Ujvidék város érdemdús polgármestere emelt szót és elmondja, hogy e kinevezés által testvériesült két város örömen osztozkodni jöttek el. Valasztékos szavakban és e közönséget felette megtisztelő módon nyilatkozva a fogadtatásról és a város iránti érzelmeiről poharat emel a két város testvériségére és barátságára.

Ezután megindult a toasztok árja abban a kedélyes, abban a szívélyes hangulatban a melyben, ha a szív érzelmektől, örömtől túlradt, a magyar ember vénája oly kifogyhatlan.

Dr. Nikolsburger Károly szellemtől szíporkázó toasztot mondott a főispánra és polgármesterre. A Főispán tanáira és ezek között Czirfusz Ferenc és Csamárnya. Czirfusz Ferenc kir. tan. és tanf. az ő „nevelt gyermekére“ a főispánra. Szulik József ő-becei prépost-plebánus előbb Szutrély Lipótá és azután a főispánra. Szamosi Béla Berényi Dánielre, Drescher Rezső a katonaságra és Barits ezredesre. Berényi Dániel a járásbíróra és annak főnökére Rác József kir. járásbíróra. stb. stb.

Már az elhaló nap utolsó sugára bucsút intett a vígadóknak, midőn a diszes társaság a legderültebb hangulatban Szent János áldásra kocintá még egyszer poharat, és elszéledett.

A zirc-cist. r. bajai főgymnáziumának ifjusága — és főispánunk. A zirc-cist. r. főgymnáziumának derék tanári kara Parcsetic Felix beigtatása alkalmából f. h. i-r-én gyönyörű ünnepet rendezett a főgym. ifjuság által az új főispán tisztelőre ; a melyen kivüle Latinovits Gábor országgyűlési képviselőnk, Czirfusz Ferenc kir. tanácsos és tanfelügyelő, Popovits L. ujvidéki polgármester, Barits J. honvédezredes, Grossinger K. gyógyszerész, Flatt L. ügyvéd és igen diszes közönség volt jelen.

A főgymnáziumi kitűnően iskolázott énekkar által szép precisitással előadott „Svéd nemzeti dal“ eléneklése után főt. Szency Győző gymnáziumunk buzgó igazgatója mondott lelkes üdvözlő beszédet :

Méltóságos Főispán ur !

Mélyen tisztelt közönség !

A történelem szelleme, e hamisítatlan és igazságos bírāja minden emberi cselekedetnek, mint a nagy történetíró Ranke mondja, arról tanuskodik, hogy a műveltség nem pusztá áthagyományozás által áll egyk nepről, korról vagy nemzedékről a másikra ; hanem éltető erőre van szükség, mely elég hatalmas, öndőlőlag elfogadni, magáévá tenni, feldolgozni, a külső támadások ellen megvédeni és az utódokra áthagyományozni, hogy az elvetett magból életerős, szépen virágzó s gazdagon gyümölcsöző áldásos fa fejlődhessék.

Éz állítás igazolására nem szükséges a történelemben megszűröl keresni példákat.

Azon népek, melyek a barbárságban s vad hódításokban vélték életök célját megvalósíthatni, bármily csudalatos és rémületet keltettek is az emberiség szívében rombolásaiikkal; minden alkotásuk enyészetnek indult a futó idővel s nevékön és a hozzájuk csatolt borzalom emlékéin kívül nem maradt vissza semmi az utókorra.

Vagy hogy egy más irányú példával éljek, az arab nép nemcsak hódító fegyverével, hanem a művészet és tudomány terén eszközölt nagy alkotásaival is fénylő helyet biztosított magának a világ történelem lapjain. Spanyolországban a mörök unalma alatt népes városok ékesítették az országot; ipar, földművelés, kereskedelem virágzásnak indult; szép falvak, ékes paloták, a virághírű alhambra neve és dicsősége most is hirdetik, mire volt képes az arab műveltség. S mind ezen fény és dicsőség nem volt képes meghódítani a nemzet szívét, mert nem volt nemzeti, mert nem önmunkája- és fáradságának volt gyümölcse.

De ha saját nemzetünk történetére fordítjuk figyelmünket, itt is azt tapasztaljuk, hogy csak az bir állandóság- és maradandósággal, mi a nemzet saját fáradságos munkájával vert magának gyökeret. Volt-e szebb és dicsőbb korszaka a magyar nemzetnek, mint az igazságos Mátyás uralkodása? A tudományok és művészetek felüljúlásának, az u. n. renaissancenak fénye meghódította a művelt világot. A lángelméjű király olasz tudósok- és művészekkel környezte udvarát. A Budán kezdeményezett roppant kiterjedésű főiskola, a világhírű könyvtár (Corvina), a könyvnyomtatás: mind arra voltak hivatva, hogy a magyar névnek híret és dicsőséget hirdessék a külföldön. De a nagy király alkotásai halálával mind romba dőltek. A Gondviselés azt akarta, hogy a nemzet még tovább küzdjön, még több megpróbáltatáson menjen keresztül, hogy így becsülni tudja önmunkája nemek alkotásait.

Olyan a nemzeti élet mint a granit szikla, melynél egy homokszem a nagy egésznek összetartó eleme. A társadalom minden tényezője közre fog a nagy mű megalkotásában. S maga e nemes város hazafias lelkesedésében mindenkor élénk buzgalommal vett részt a nagy munkában. Az elnyomatás szomorú korszakában a bajai gymnasium, nemcsak a műveltségnek, hanem a hazafiságnak is azon kicsiny, de lelkes tüzhelye volt, a hol az ifjúság nemzeti érzülete szellemi világosságát és életető melegséget nyert. S ő méltósága P a r c s e t i c h főispán úr azok közé tartozott, ki 1858-ban mint VIII. o. tanuló a hazafias tanári testület vezetésé alatt már akkor buzdítólag tartott tanuló társaira, ki 2 drb. aranyat tűzött ki azon tanuló jutalmazására, ki magyar irodalmi jeles dolgozatával a jutalomra legérdemesebb lesz.

Legyen e példa önök előtt szerettét ifjak lelkesítő vezérfénye szép és nemes törekvésben. S midőn ő Méltóságának a tisztelt adójával áldoznak, kiáltás velem együtt, hogy ő Méltóságát az egék Ura városunk és hazánk üdvére soká éltesse.

Főispánunk milyen meghatva köszönte meg a tanári kar és a vezetősökre bizott ifjúság kitüntető figyelmét.

A gymnasium énekkara ezután magyar népdalokat adott elő annyi melegséggel, hogy az egész közönség lelkesedésre gyult és zajos tapsokkal fejezte ki elismerését.

Ezt követte két üdvözöl beszéd: egyiket az algyimnázium részéről Peschke Oszkár II. o. t. mondta el annyi hűvvel, vejr-vel, hogy önkénytelenül a meghatottság könnyüi lopóztak a szempillákra; a másikat a főgymnázium részéről Guttmann Zsigmond VIII. oszt. tan. mondta szépen el.

És miután a főgymn. énekkar egy csinos »indulóta« énekelte, a lélekemelő ünnepélyt egy igazán művészi kivételű zenei trio zárta be; zongorán, fuvolán és harmonionum Bach-Gounod »Mediation«-ja adatott elő.

A főispán ismételten meghatottan köszönte meg a tanári kar e szép figyelmét, mely ugy látszék egész ifjúsága arany korának legszebb emlékeit varázsolta vissza, mert kifogyhatlan volt azok szellemes felsorolásában.

Az állami tanító-képzede is igen szép ünnepélyt rendezett főispánunk tiszteletére, melyről lapunk zártakor vévén csak értesülést, jövő számban fogunk bővebben megemlékezni.

Szulik József ó-becsei prépost-plebanus jeles földink a Sz. István társulat kebelében megindítandó irodalmi vállalatra 100 frtot adományozott.

A magyar szent korona országai vörös kereszt-egylete helybeli fiók-egyletének választmánya mult hó 27-én alakuló ülést tartott, melyen volt tisztikarának elismerését nyilvánítandó Jan-kovich Aurél volt főispán elnöknek, Radány Gyuláné és Weidinger Salamonné urhölgyeket társelnököknek, dr. Ivánovics Pált alelnöknek újból egyhangulag megválasztotta.

Szabadka város ideiglenesen kinevezett új főispánjának Kállay Albert Szeged és Hódmező-Vásárhely köztisztvisletben álló főispánjának illő fogadtatására nagyszerű előkészületeket tesznek, a melyekről jövő számbunkban bővebben.

A helybeli ferenciek templomában a jövő, vagy nagyheti ájtatosságok következő sorrendben tartatnak meg:

1. nagyszerdán délutáni 3 1/2 óraker Jeremiás siralma karénekkal;

2. n. esütörtökön d. e. 9 óraker nagymise, mely alatt a miselek áldoztatása történik, mely után az oltárok szertartásos lerombolása következik; délután 3 1/2 óraker Jeremiás siralma karénekkal;

3. n. pénteken d. e. 8 1/2 óraker veszi kezdetét a szertartásos kereszt-leleplezés, mely után ünnepek menettel az Ur szentségo Krisztus sirjához vitetik; 10 óraker pedig magyar szt. beszéd tartatik; délután 3 óraker nomet sz. beszéd lesz, mely után Jeremiás siralma karénekkal; végre

4. Nagyszombaton d. e. 8 óraker a szertartásos istentisztelet veszi kezdetét, utána nagymise és a baragok megszömlálása, esti 7 óraker pedig az ünnepek felsámadási körmenet.

A rigyicai országgyűlési képviselőválasztó kerület szabad-élvü párti választói, képviselő kijelölő értekezletüket f. é. april 11-én (Husvét másodnapján) fogják Rigyicán megtartani.

A palánkai kiállítástra a bejelentések a szélroza minden irányából halomszámra érkeznek, csak Bajáról nem jelentkezett még senki, jöllehet iparosaink már azért is érdemes volna lemenni, hogy megtanulják mire képes az ész és jóakarát, még oly nálunk sokkalta kisebb köztletnél is, mint Palánka. — A kiállítás védnöke Gromon Dezső ő méltósága a junius 10-én leendő ünnepeles megnyitáshoz, a nagyméltóságú földmiv. ipar-és kereskedelemügyi miniszterrel Palánkára lejön. Ezuttal ismételten felhivatnak a gazdák, iparosok és gyárosok, miszerint ezen nagyszerűnek ígérkező kiállításon minél tömegesebben részt-vegyenek.

Szabadkán ugylátszik komolyan hozzálátnak a közkönyvtár létesítésének szép és nemes munkájához. Jelentékeny adakozások tétettek egyesek által e célra, részint pénzbelileg, részint könyv- és újságajándékokkal. Ugylátszik hát ebben megakar bennünket előzni Szabadka. Jól es rendjén van tőle, csak bárha követni tudnók, ha már meg nem előzhettük őket.

Csävolyon m. hó 27-én ifj. Veinber Ferenc ottani lakós, Schvemlein Pál ugyancsak csävolyi lakós közt szöváltak támadván, Veinber Ferenc az utóbbit oly súlyosan ütötte meg, hogy az estéli órákban a szenvedett sérülék következtében meghalt. A tettes ádatott a járásbírósnáknak.

Járványok. Járásum területén a mindenféle legkiterjedtebb módon eszközölt óvó intézkedések dacára — mint erről szclgá-bírósnáknak a beérkezett jelentések értesitik — a közsögek legtöbbjében járványoszerű betegségek vannak fellépőben. Rigyicá, Dantova, Vaskut, Szántova, Baracska közsögekben kanyaró s részben vörheny; Bikityen, Csata-lján vörheny, az utóbbi és Baracska közsögekben himlő terjed mindnagjobb mérvben. Miért is nevezett közsögekben határozatlan időre az iskolák bezártak.

Tüzesetek vidékünkön. Vaskuton f. é. márc. 24-én esti 8 óraker Reile János tulajdonát képező széna-pajta ismeretlen okból kigyulladt és földig égett. — Felső-Szent-Iványon ugyanaz napon és időben Lovrity István háza lön a lángok martalékává. — Ugyancsak Felső-Szent-Iványon m. hó 27-én esti 8 óraker Mandics Boldizsárnak a falun kívüli szürűn felhalmozott szalmája megégett. — Bikityen m. hó 27-én Albert Vencel és társai tulajdonát képező gőzmalom ismeretlen tettesek által felgyújtott. A szép és nagy beruházással csak nem rég elkészült telep a lakósság minden önfeláldozó fáradozása dacára sem volt megmenthető.

Április elseje. Hát nem olyan biz az, mint a többi hónapé. Sokkal füresább. Nézd csak ott az utca-sarkon fut egy pajkos gyerkőc, kit a másik azért kerget, mert beküldte őt a patikába, hogy egy krajeáron venne »kigyózsirt.« A másik tudatlan nebuló meg most botlik be éppen a gyógy-zertárba, kérve egy krajeáron »hangyatejet«; »ejnye ócsém, te sem tudod hogy ma április elseje.« De hát miért tréfálnak az emberek? Én bizony ezt épp oly kevéssé tudom megmondani mint azt, hogy miért tréfál az idő az emberekkel, ugy hogy az embereket mindig áprilisba küldi? Ebben a percben a nap oly hivatogtan ragyog alá, hogy az emberek szinte tudolnak ki a verőfényes oldalra sűtkérezni; a másik percben már mindhá mindmegannyi generalis volna és az orosz már a sarkukba hágna, csakugy rohannak a zuhogó zápor elől valami kapu alá; az egyik percben vad orkán dühöng másikban

tavaszi szellő lengedez; most balzsamos illatár ömlik el a tájon, most meg jeges-havas esőn didereg a felöltöt otthon hagyó dandy, hogy majd meg veszi őt az Isten hidege. Ezért aztán az emberek ruházatja is olyan „április“-es: itt egy hölgy kaekias derekban, amott egy másik úgy felbuzdúzza, mintha akár Sibériába készülne; itt egy legújabb divatu selyemespikés napernyővel, ott egy másik, akkora „esaládi esernyővel,“ hogy igazán „gyaloghíntő“-nak beválik a paraplója. Ezért „április“ az április és nem ám mintha ez a hónap úgy ominosus volna — mint a hogy a babona tartja — hogy e hónapban születni se volna jó, meg meghalni se volna tanácsos.

Apagyilkos a törvényszék előtt. Tucin József szántovai lakos, testvérével Tucin Máriánál és két sógornéjával mult évi Péter-Pál napján a monostorszegi bucsura menve, itt Szremcevisit Márko sógorukhoz szálltak; hol két napi dinom-dinóm után boros fővel utnak indultak, természetesen azonban az utszéli koremsaknál mindenütt pihenőt tartottak. Midőn így elkészülve behajtottak otthon nagy kurjongatások közt a faluba, a gazda Tucin István ki háza tisztességére kényes, szigorú, erkölcsös ember volt, megpirongatta Tucin Józsefet, ki a legittasabb volt; ez feldühöve bicskát fogott és az egész falu által tisztelt és becsült édes apját úgy összevissza szurta, hogy a szegény öreg pár óra múlva kilehelte lelkét. A törvényszék mult héten tárgyalta e borzasztó esetet. A vád sulya olyannyira hatott vádolt lelkére, hogy fiatal kora dacára, a vizsgálati börtönben töltött pár hó alatt egészen meggörnyedt, homloka megráncosodott, haja megszártkült és szeméit majd a megvakulásig kísírta. A törvényszék mélyen megilletődött a bűnös látásán; egynémely körülménynek tüzetesbb kiderítése végett a tárgyalást el kellvén halasztani, ítéletet nem hozhatott.

Élelmes vállalkozók. Valóban napról-napra jobban lepi el társadalmunkat az élődi parasiták azon száz és százféle fajtája, mely egyenesen népünk tudatlanságára számít. És ez a jóhiszemű, a kenyéért vért izzadó nép, nem okul Ide küldi sorsjegyeiket százezer számra holmi ketes existentiájú társulatok, kik cimedet valami schematismusból kiböngészték; ideküldik tolaikodó agenseiket holmi élelmes kereskedők képeikkel, cseccsebecséikkel, épenséggel fölösleges lim-lom portékáikkal, csak azért, hogy kizsákmányolhassák a nagy közönséget. És ez a mi népünk még sem okul. Felül minden szédelgesnek és abban keresi vigasztalását, hogy ime ez is meg „ez is úgy járt.“ A nóta vége aztán az, hogy egy-egy bíróságnál egy-egy ily jeles firmának ezernyi ezer peres beadánya van. Hát meg a szegedi-, pesti, bécsi perek! 3-, 4-, 5 frt bizostitási vagy más részfizetési díjjak iránti perek ezernyi ezerével ömlenek népünkre! S mily nehéz, csaknem képtelenség lehetetlenség ezekben minden jogvédelem! Ha szent-igazságos is van, mit tehetsz az idézéssel? vagy elmegysz személyesen és utadat a bíróság meg nem ítéltetvén, tízszer annyit elköltsz, mint a mennyi a per substratuma; — vagy helyettesítéd magad, mit előleg nélkül vidéki ügyvéd el nem fogadván, a küldött előleget előre is elveszited. Az egyetlen menekülés tehát az, hogy: fizess, akár tartozól evvel, akár nem.

Jó volna, ha rendőrkapitányságunk egyszer bíróságunknál egy kis tanulmányt és valamit tenne közönségünknek ily szédelgesésktől megóvására.

Olcsóbb-e a mai élet a régini? Ezt kutatja Leroy-Beaulien a kítőnő francia nemzetgazdász. Statisztikai adatokkal kimutatja, hogy az életsükségletek fedezése, leginkább használt fogyasztási tárgyak árai 1874. évig folyton emelkedőben voltak, azután pedig estek. A liszt métermázsája 1820-ban 20 frank, 1847-ben 20 frank, 1855-ben 58 frank, 1870-ben 44 frank, 1873-ban 50 frank, 1881-ben 40 1/2 frank, 1884-ben 32 1/2 frank volt. Az ökör ára 1826-ban 200, 1847-ben 280, 1855-ben 400, 1873-ban 550, 1879-ben 470, 1885-ben 435 frank volt. Ugyanily arányban emelkedett és esett a tehén, üsző és sertés ára is. Sajt, vaj, kávé cukor ugyanezen árfokozaton ment fel és lefelé. A vajnak kilogramja 1826-ban 1-40, 1847-ben 1-60, 1855-ben 2-95, 1873-ban 3-25, 1879-ben 2-90, míg 1884-ban 2-65 frank volt.

Rendőri hírek. Betöréses lopás. Folyó március 28-29-ik közti éjjelen Allaga Ottó ügyvéd élelmskamrájának a szomszéd kert felől levő ablak keresztvasát ismeretlen tettesek kifeszítették, s az élelmskamrából az ablakon keresztül egy 28 literes bádögödönt tele zsirral, 6 drb. hátsósonkát és 3 pár kolbászt eltolvajoltak. Ugyan az éjjel a szolgálattelvő rendőrök a Kaszárnya és Fecske-utca szegletén éjjel fél 2-kor megálltak s lépteket hallva figyeltek, s látták hogy a Kispatak utcából a Fecske utcába 2 egyen tárgyakat cipelve sebesen haladnak. A rendőrök utánok futottak, de a tolvajok a Livodába vezető közben a tárgyakat eldobták maguktól, és futásnak indultak (mely alkalommal egyiknek sapkája is ott maradt úgy egy db kötél, mely a zsiroshódnól félre volt kötve), a nagy sötétben egyik rendőr futás közben a tolvajok által eldobott sonkával megrakott zsákban

elesett, az egyik tolvaj pedig ki a zsiroshódnól magától eldobta az árokba esett gyorsan felugrott, és így a derék mákvirágoknak sikerült a kertek és szállók közt elmenekülni. Az eltolvajolt tárgyak reggel tulajdonosának át adták, a tettesek iránt a nyomozás folyamában van. — Fischer Lipót rövid és diszjú árus üzlet kirakatából f. évi márc. hó 31-én este 7 óra tájban mikor meg az üzlet nyitva volt többféle nyakkendő, és nickl óraláncot ismeretlen tettes eltolvajolt. Nyomozás folyamában van. — Öngyilkosság. Koteschel (Novák) János ács március 31-én reggel 7/4 óra tájban az ágyában fekvé „Isten áldjon meg fiam“ bucsut intve forgó pisztolyval melbe lötte magát s a golyó szíven találta. Azonnal meghalt. Öveget 6 árva gyermeket hagyott hátra. Tettenék oka ismeretlen. — Koldulás. Varga János szabadi illetőségű pecér segéd hatóság engedély nélküli koldulás miatt 2 napi elzárás kitöltése után kényszer-ítélvéllel a városból kiutasított.

Sakk-rejtvény.

Közli: Gy. R. és M.

meg	zeny	szen	zan	dám	ve	Át	radj
ve	mi	a	ha	koz	jó	két	löd
láz	ke	rez	vi	és	föld	Ma	get
se	dé	kor	Tán	kő	*„Légy	be	ség
bűsz	vá;	rül	fa	ég	col	é	nek;
lyed	„Meg	hi	lá	ted,“	rog	be	A
Légy	radj	lá	ha	tes	ve,	üt	gal
za.	deg	vil	Ma	mi	láng	fil	es

Szerkesztői üzenet.

Mult számunkban közölt rejtvény megfejtése:

Va K
Altat O
Dohán Y
Napoleon N
Abbazi A
Imr E
Kabe L
Arul Ó
Ren D
Océáni A
Levé L
Yanke E

tehát: Vadnay Károly: eladó leányok.

Megfejtették: Gyurinovits R. és M. k. a. Schnetzer Etelka k. a. Kollár Ágoston ur, Manhold István ur, Tóth József ur (Kecskenmetén.)

B. N. urnak Baján. Ki is van már szedve. De a tárgy olyan, hogy a lefolyt hét ünnepléyes hangulatával roppant ellentétet képezne, és nem szeretnék félremagyaráztanni.

Gy. R. és M. k. a. Igen szépen köszönöm. Nagyon csinos. Uton. **J. A. urnak Kalocsán.** Ember tervez, Isten végez. Én nem tehetek róla.

K. D. urnak Bécs. Megfoghatlan; pedig igen vigyáznunk az elküldésben.

Üzleti tudósítás.

Baja, 1887. március 30.

Buza uj	8.75
Rozs "	6.40
Arpa "	6.50
Zab "	5.50
Kétszeres	6.60
Bab	6.80
Köles	4.50
Burgonya	1.50
Kukoricza	5.80

Árak métermázsánként.

Vakító fehérségű fogakat lehet kapni a világhírű

Dr. POPP-féle zamatos fogpaszta
rövid hasznalata által.

A fogak (természetes és műfogak) jó karban tartatnak és a fogfájalmak akadályoztatnak. Ára 35 kr.

A legerősebb fodormenta-olajjal készül.

ANATHERIN FOG- és SZÁJ-VIZ

Dr. POPP J. G. cs. k. udvari fogorvostól Bécsben I. Bognergasse 2.

Kitűnő gyógyszer mindennemű fogfájás, ugyisint a szájjüreg és a foghús minden betegsége ellen. A gyermekeknek a fogzást könnyíti és nélkülözhetetlen ásványvizet használatánál. Bevált garanzáló víz idült torokbajoknál és torokgyík ellen. Magas orvosi tekintélyek bizonyítványai árthatatlanságát e ismerték és az sok jóhírű orvos által rendeltetik.

Egy nagy palack 1 frt 40 kr., egy közepnagságu 1 frt, egy kis palack 50 kr. — **Eredmény biztosított a használati utasítás pontos figyelembe vétele mellett.**

Dr. POPP-féle Anatherin-fogpaszta a legtökéletesebb és legfinomabb minden fogtisztító szer közül. Ára üvegdobozontint 1 frt 22 kr.

Dr. POPP-féle fogtömlő (dogplomp), melylyel lynkas fogakat sajátkezűleg be lehet tölteni Ára 1 frt

Dr. POPP-féle gyökérszappan kútegek, seplő (ugynevezett mitfresser), bibircsek, ha- és szákaakurpa, kosz és torbetegségek és egyáltalán tisztatlanság ellen. Ára 30 kr.

A hamisított Anatherin szájvíz — a vegyelemzés kimutatása szerint — az egészségére nézve ártalmas keverékekből van készítve, miért is annak veteleitől óvakodjunk.

A t. c. közönség felkérvetic határozottan Popp cs. k. udvari fogorvos-féle készítményeket kérni és csak azokat átvenni, melyek védjeggyel el vannak látva.

Kapható: Baján: Sarkány L. gyógyszer. a sz. lélekhez; Nagy Sándor gyogy. a vörös kereszthez, Geiger Károly gyógyszer. Pótherman Bertalan gyogy., Michitsch István, Herzfeld és fia, Herzfeld Jakab és fiai kereskedőknél; Bártaszéken: Poos L. gyógyszeresnél; Jankovácson: Madzinyi J. gyógyszer. Tolnan: Biroy Gyula gyogy.; Bezdában: Hegyessy F. gyogy.; Zomborban Sauerborn K. gyogy., Saly A. gyogy. Galle E. gyogy.; Heindhofer R., Weidinger A. és S., Faicione G.; Almason: Marinovits M. gyogy.; Szabadkán: Brenner F. gyogy., Marassin J. gyogy., Joó gyogy., Decsy gyogy. Mohácson: Luizer gyogy., Pyrker J. gyógyszerész, Frommer M.-nél.

1445. szám
tk. 1887.

Árverési hirdetmény.

A bajai kir. bíróság, mint tkvi hatóság részéről **Bories József** madarasi lakos végrehajtató kérelme folytán **Varga János** madarasi lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében, a végrehajtási árverés 100 frt tőkekövetelés, ennek 1882. évi április 24. napjától járó 8% kamatai, 46 frt 92 kr végrehajtási már megállapított, 10 frt 80 kr. jelenlegi és a még később felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881. LX. t. c. 144. és 146. §§-ai értelmében a szabadkai kir. törvényszék területén lévő, a madarasi 1568 sz. tkben A† a foglalt Varga János, Varga András, és Varga Rapcsák Verona közös neven álló 935 hr. sz. 300 ööl területnyi egész szérűshelyre, 37 frt kiküldtési árban, — továbbá a madarasi 1570. sz. tkben AL a foglalt Varga János és Varga András neven álló 2301, hr. sz. 9 hold 1000 öölnyi tanya földből Varga János megillető felerésznyi birtokjuttaléokra 1097 frt kiküldtési árban, és végül a madarasi 1025. sz. tkben foglalt jelenleg Barta Antal és neje neven álló 1030 hrzi sz. 817 ööl területnyi egész szérűshelyre 110 frt kiküldtési árban, tekintettel a fennhivat-

kozott t. c. 156. §-ára ezennel elrendeltetik, és annak Madaras község házánál leendő megtartására határidőül 1887. évi június hó 22. napjának délelőtti 10 órája kitűzetik, mely alkalommal a jelzett ingatlanok a kiküldtési árban alul is eladatni fognak.

Az ingatlanok a fent kitett árban fognak kiküldtetni. Árverezni kívánók tartoznak a kiküldtési ár 10%-át készpénzben vagy ovadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság.
Baján, 1887. márc. hó 12.

Rác,
kir. járásbíró.

601. szám
tk. 1887.

Árverési hirdetmény.

A bajai kir. járásbíróóság, mint telekkönyvi hatóság részéről **Pestalsky Maxoné** vaskuti lakos végrehajtató kérelme folytán **Svraka Andria** vaskuti lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a végrehajtási árverés 41 frt 20 kr eddigi már megállapított, 8 frt 30 kr jelenlegi és a még később felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881. évi 60. t. c. 144. és 146. §-ai értelmében a szabadkai kir. trvszék területén lévő a vaskuti 220. sz. tkben foglalt Svrika Póla és Svrika Andria közös neven álló AL alatti 367. hrzi 148 ö. i. sz. ház és 91 öölnyi beltelekből Svrika Andriát megillető fele birtokjuttalékra 280 frt kiküldtési árban, — továbbá az ugyanott A† a foglalt és ugyancsak neven álló 1779 hr. számú 1250 ööl területből álló szőlőből szinte Svrika Andriát megillető birtokjuttalékra 159 frt kiküldtési árban ezennel elrendeltetik és annak Vasku község házánál leendő megtartására határidőül 1887. évi június hó 23-ik napjának délelőtti 10 órája kitűzetik, mely alkalommal a jelzett ingatlanok a kiküldtési árban alul is eladatni fognak.

Az ingatlanok a fent kitett árban fognak kiküldtetni. Árverezni kívánók tartoznak a kiküldtési ár 10%-át készpénzben vagy ovadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság.
Baján, 1887. évi februar hó 26 án.

Rác,
kir. járásbíró.

1346. szám
tk. 1887.

Árverési hirdetmény.

A bajai kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság részéről a **kaloecsal főkapitán** végrehajtató kérelme folytán **Repmann József** garai lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a végrehajtási árverés 1000 frt tőkekövetelés, ennek 1884. évi október hó 25. napjától járó 6% kamatai 12 frt 40 kr jelenlegi és a még később felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881. évi 60. t. c. 144. és 146. §-ai értelmében a szabadkai kir. törvényszék területén lévő a garai 947. sz. tkben foglalt AL alatti, jelenleg Eberhardt István és neje szül. Scherk Katalin garai lakosok közös neven álló 1—17 sorsz a. 1/3-ad telekföld és hozzátartozó 1 hold 1400 ööl legelőilletményre 1732 frt kiküldtési árban ezennel elrendeltetik és annak Gara község házánál leendő megtartására határidőül 1887. évi június hó 22-ik napjának délelőtti 10 órája kitűzetik, mely alkalommal a jelzett ingatlan a kiküldtési árban alul is eladatni fog.

Az ingatlan a fent kitett árban fog kiküldtetni. Árverezni kívánók tartoznak a kiküldtési ár 10%-át készpénzben vagy ovadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. járásbíróóság, mint telekkönyvi hatóság.
Baján, 1887. évi március hó 12. napján.

Rác,
kir. járásbíró.

Az I. cs. k. szab.
társaság
Menet-

dunagőzhajózási
s á g
rendje.

f. é. március 10-től kezdve a további intézkedésig.

Posta-hajók:

Bajáról-Budapestre: kedden, pénteken és vasárnap reggel fél 4 órakor.

Bajáról-Orsova-Galaczbá szerdán, pénteken és vasárnap reggel 7 órakor.

Személy-hajók:

Bajáról-Budapestre: naponként délutáni fél 2 órakor.

" Mohácsra: naponként esti fél 8 órakor.

Vasuti

menetrend.

Baja-Szabadka.

Bajáról indul	d. e.	10 óra	13 p.
" "	este	7 "	14 "
Szabadkára érkezik	délben	12 "	25 "
" "	este	9 "	50 "

Szabadka-Baja.

Szabadkáról indul	d. e.	6 óra	40 p.
" "	d. u.	2 "	30 "
Bajára érkezik	d. e.	9 "	10 "
" "	d. u.	4 "	40 "

500—600 liter 1886. évi termésű kitünő
világos Schiller-bor
eladó. — Hol? megmondja a kiadóhivatal.

EQUITABLE

az Egyesült-Államok életbiztosító-társasága
NEW-YORK-ban.

Alapított 1859-ben.

Biztosítási állomány 1886. dec. 31-én 1,747.000,000 márka

Az új felvételek kitétek:

1884 ben	1885 ben	1886-ban
360.000,000	408.000,000	474.000,000 márka.

Az ősszalap emelkedett 1886. január hó 1-től 1887. január 1-éig 272.000,000 márkáról 321.000,000 márkára. A tiszta nyeresénytöbbit 1887. jan. 1-én 68.000,000 márkát tesz ki és a múlt évhez viszonyítva 13.000,000 márkával emelkedett.

Tőkebefektetések Európában 16.000,000 márkán fe ül. a kötvények 3 év múlva kifogásolhatlanok. Minden kötvény visszavásárlási és leszállítási joga 3 év múlva. A 100.000 dollárból álló részvénytőke alapszabályszerűleg csakis 7% kamatoztatik, az azon feüli sok millióra rugó nyereség kizárólag a biztosítottak javára esik.

Aligazgatóság Magyarország részére:

Budapest, Andrassy-út 12. szám.

SCHLICK-féle VASÖNTŐDE- ÉS GÉPGYÁR-

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG BUDAPESTEN,

Központi iroda: VI. Váci körút 57. — Gazdasági géosztály: Külső váci-ut 1696—1699.

Ajánlja kitünő szerkezetű **GŐZCSÉPLŐ KÉSZÜLETEIT**, szén, fa és szalmafütésre; szegceses rendszerű **járgányoséplőt** tisztító készülékkel, zsákolóval vagy anélkül, **gabona tisztító-rostait** (Baker és Vidats-rendszer) továbbá legjobbaknak bizonyult **szabadalm. Schlick-féle 2-ös és 3-as ekéit**, — árak 58 frttól kezdve — **szab. Schlick-féle mélyítő-ekéit** kiemelő szerkezettel, **mélyítő-ekéit önzetékkel** (Sack után), **eredeti Schlick- és Vidats-féle egy vasu ekéit**.

Legújabb szabadalmazott sorvetőgépek.

Ezenkívül készletben vannak: Egyes és kettős **örlőmalmok** „Little Giant” **csövek tengeri darálók**, **tengeri morzsolók**, **takarmány-készítő gépek**, **olajsajtók**, stb. Gyárunkban működésben láthatók: a legújabb **saját rendszerű ramlé-**, **kender és lentörő** és **tisztító-gépek** rendkívüli mennyileges és minőleges munkaképességgel.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Képviselőt: **Baján Szücs Ödön** urnál.